לֹא עָלְתָה בְיָדוֹ לא הרויח בשכר רגזנותו, אֶלָּא רַגְזָנוּתָא – שבשרו נבחש. וְלָאָדָם טוֹב במידותיו, מַטְעִימִים אוֹתוֹ בעולם הזה מִפְּרִי מַעֲשָׂיו, והקרן קיימת לעולם הבא. וְכָל שֶׁאֵינוֹ לֹא בְּמִקְרָא וְלֹא בְּמִשְׁנָה וְלֹא בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ, דּוֹר [־ נדור] הֲנָאָה מִמֶּנּוּ שלא להיות בחברתו, שֶׁנֶּאֱמַר וּבְמוֹשַׁב לֵצִים לֹא יָשָׁב, וזה שאינו במקרא במשנה ובדרך ארץ, מוֹשָׁבוֹ מוֹשַׁב לֵצִים, כיון שמלבד ליצנות אין לו במה להתעסק.

כלל הוא ברוב הדינים שבתורה, ׳שלוחו של אדם כמותו׳. ולפי כלל זה מבארת המשנה, שקידושין שנעשו על ידי שליח, הן שליח של המקדש והן שליח של המתקדשת, וכן שליח של האב המקדש את בתו הקטנה, הרי הם חלים, כאילו המשלח עשה אותם.

## משנה

הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ את האשה בּוֹ – בעצמו, וּבְשָׁלּוּחוֹ – או על ידי שליח שיקדשה עבורו. וכן הָאִשָּׁה מִתְקַדֶּשֶׁת – מקבלת את קידושיה מהבעל, בָּהּ – בעצמה, וּבְשָׁלּוּחָהּ – או על ידי שליח שיקבל את קידושיה עבורה. הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ אֶת בִּתּוֹ – האב מקבל קידושין עבור בתו כָּל זמן שֶׁהִיא עדיין נַעֲרָה, בּוֹ – הוא עצמו מקבל קידושיה, וכן בְּשָׁלּוּחוֹ – וכן על ידי שלוחו.

## גמרא

שואלת הגמרא: הַשְׁתָּא – עכשיו לאחר שהתנא שנה, ש בְּשָׁלּוּחוֹ מְקַדֵּשׁ, בּוֹ מִיבָּעְיָא – וכי צריך לְשָׁנוֹת שאף בעצמו יכול הוא לקדשה, הרי כל שכן הוא, ולאיזה צורך הארין התנא לפרש זאת. משיבה הגמרא: אָמַר רַב יוֹסֵף, התנא הארין וכתב שהבעל מקדש בעצמו, ואף הקדים זאת לאפשרות לקדש על ידי שלוחו, כדי ללמדנו שעדיף שיקדש בעצמו, לפי שְׁמָצָוָה בּוֹ – שכר רב נוטל האדם הטורח בגופו בקיום המצוה, יוֹתֵר מִבְּשָׁלּוּחוֹ – יותר משכרו של המקיים מצוה על ידי שליח. וכך מצאנו אצל האמוראים שטרחו בעצמם בקיום המצוות, כִּי הָא דְּרַב סָפְרָא – כפי הנהגה זו של רב ספרא, שהיה מְחָרִיךְ רֵישָׁא – אם היה לו ראש בהמה לכבוד שבת, והיה צריך לחרכו ולהבהבו על האש, היה עושה מלאכה זו בעצמו. וכן רָבָא מָלַח שִׁיבּוּטָא – היה מולח בעצמו את הדג לכבוד שבת. והוא הדין במצות הקידושין, מצוה שהבעל יקדש בעצמו, ולא ישלח שליח לקדש בעבורו.אִיבָּעֵא דְּאָמְרֵי בְּהָא – בדין המוזכר ברישא, אין הטעם משום שמצוה בו יותר מבשלוחו, אלא כשאינו רואה את האשה לפני הקידושין ומקדש על ידי שליח, אִיפּוֹךְ נַמֵּי אִית בָּהּ – יש גם איסור בדבר. וטעם האיסור, כְּדְרַב יְהוּדָה אָמַר רַב דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב אָסוּר לְאָדָם שֶׁיְּקַדֵּשׁ אֶת הָאִשָּׁה עַד שֶׁיִּרְאֶנָּה לפני כן, שֶׁמָּא יִרְאֶה בָּהּ אחר הנישואין דָּבָר מְגוּנֶה – דבר מיאוס, וְתִתְגַּנֶּה עָלָיו ולא יאהב אותה, וְנמצא מבטל את מצות התורה, שהרי רַחֲמָנָא אָמַר (ויקרא יט יח) ׳וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ׳. ומאחר שהמקדש על ידי שליח בלא שיראה את האשה עובר איסור, א״כ לא על דין זה נאמרו דברי רב יוסף שיש רק מצוה וריבוי שכר לקדש בו ולא בשלוחו. וְכִי אִיתְּמַר דְּרַב יוֹסֵף – וכשנאמרו דברי רב יוסף שהטעם במשנה הוא רק משום שיש מצוה בו יותר מבשלוחו, אַסִּיפָא אִיתְּמַר – על הדין שנשנה בסיפא נאמרו דבריו. ששנינו בסיפא, הָאִשָּׁה מִתְקַדֶּשֶׁת בָּהּ וּבְשָׁלּוּחָהּ, ואף כאן יש להקשות הַשְׁתָּא בְּשָׁלּוּחָהּ מִיקַּדְּשָׁא - לאחר שהשמיענו התנא שהאשה מתקדשת על ידי שלוחה, בָּהּ מִיבָּעְיָא – וכי היה צריך להוסיף שיכולה היא להתקדש גם בעצמה, הלא כל שכן הוא. ועל זה אָמַר רַב יוֹסֵף שהתנא הארין בלשונו ללמדנו שְׁמָצָוָה בָּהּ יוֹתֵר מִבְּשָׁלּוּחָהּ , כִּי הָא דְּרַב סָפְרָא מְחָרִיךְ רֵישָׁא, ו רָבָא מָלַח שִׁיבּוּטָא. אֲבָל בָּהָא - במקרה הזה, שהאשה מתקדשת ע״י שליח שלה אף שאינה רואה את בעלה לפני כן, אִיפּוֹרְיָא לֵית בָּהּ – אין בזה איסור, וטעם הדבר, בְּדְרִישׁ לָקִישׁ – כפי הכלל שלמדנו מדברי ריש לקיש. דְּאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ, רגילות הנשים לומר דבר זה, טַב לְמֵיתַב טַן דּוּ מִלְּמֵיתַב אַרְמְלוּ – עדיף לשבת בשני גופים [־בעל ואשה יחד] מאשר לשבת אלמנה [לבד, בלא בעל]. כלומר, אשה מעדיפה להינשא לכל בעל, ובלבד שלא תשב לבדה. לפיכך, אין לחשוש שמא לאחר שתמצא בבעלה דבר מגונה יפריע לה הדבר ותעבור על ׳ואהבת לרעך כמוך׳.

שנינו במשנה הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ אֶת בִּתּוֹ כְּשֶׁהִיא נַעֲרָה בו ובשלוחו: הגמרא מדייקת מלשון המשנה, כְּשֶׁהִיא נַעֲרָה אֵין – כן רשאי האב לקדשה, אבל כְּשֶׁהִיא קְטַנָּה, לֹא יקדש אותה לכתחילה. ודיוק זה מְסַיַּיע לֵיהּ לְרַב, דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, וְאִיתֵּימָא - ויש אומרים שרב יהודה אמר זאת בשם רַבִּי אֶלְעָזָר, אָסוּר לְאָדָם שֶׁיְּקַדֵּשׁ אֶת בִּתּוֹ כְּשֶׁהִיא קְטַנָּה, שמא כשתגדל לא תתרצה בבעל שקדש לה אביה בקטנותה, ותשנאהו. אלא ימתין מלקדשה עַד שֶׁתִּגְדַּל וְתֹאמַר בְּפִלּוֹנִי אֲנִי רוֹצָה.

הגמרא מבררת מנין לומדים דין שליחות: שְׁלִיחוּת מְנָלָן – מהיכן נלמד דין שליחות. משיבה הגמרא: דִּתְנַיָּא בברייתא, שלומדים מהפסוק שנאמר בפרשת גירושין (דברים כד א) ׳כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבְעָלָהּ, וְהָיָה אִם לֹא תִמְצָא חֵן בְּעֵינָיו וגו׳ וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ, ומכך שלא נאמר בפסוק לשון גירושין, אלא לשון שילוח, לפיכך יש לדרוש מתחילת תיבה זו, ׳וְשִׁלַּח׳, מְלַמֵּד שֶׁהוּא עוֹשֶׂה שָׁלִיחַ – שהבעל יכול למסור את הגט לאשתו אף על ידי שליח. ועוד דורשים מהאות ה״א של סיום תיבת ׳וְשִׁלְּחָהּ׳, מְלַמֵּד שֶׁהִיא עוֹשָׂה שָׁלִיחַ – שאף האשה יכולה לשלוח שליח לקבל את גיטה, ויחולו הגירושין כשהשליח יקבל את הגט. ממשיכה הברייתא ודורשת אף את הפסוק שנאמר אחר כך (שם ג) ׳וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ׳, שאף כאן יש לדייק ולדרוש מלשון ׳וְשִׁלַּח׳, וכן מהה״א שבתיבת ׳וְשִׁלְּחָהּ׳, מְלַמֵּד שֶׁאַף הַשָּׁלִיחַ עוֹשֶׂה שָׁלִיחַ, שיעשה במקומו את השליחות. וכשם שבפסוק הראשון דרשו שתי דרשות, כך גם בפסוק השני מ׳ושלח׳ דרשו שהשליח של הבעל להוליך את הגט, עושה שליח שימסור במקומו את הגט. ומהאות ה״א למדו שהשליח של האשה עושה שליח נוסף, שיקבל את הגט מהבעל.

אַשְׁכְּחָן בְּגֵירוּשִׁין – מהפסוק הנזכר מצאנו לימוד שניתן לגרש אף על ידי שליח, ועדיין יש לשאול בְּקִידּוּשִׁין ששנינו במשנה שאף הם נעשים על ידי שליח, מְנָלָן – מהיכן למדו שמועילה בהם שליחות. מנסה הגמרא לתרץ, וְכִי תֵּימָא דִּילְיף מְגֵירוּשִׁין - אם תרצה לומר ששליחות בקידושין נלמדת משליחות בגירושין. יש לדחות, מַה לְגֵירוּשִׁין שֶׁכֵּן יֶשְׁנָן בָּעַל כָּרְחָהּ – הבעל יכול לגרש את האשה אף אם היא מסרבת לכך. ויתכן לומר שמועילה שליחות רק בדבר שחל בקלות אף בלא רצון האשה, אבל לא תועיל שליחות בקידושין שאינם חלים ללא רצון שניהם. מתרצת הגמרא: אָמַר קְרָא (שם) ׳וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר׳, מַקִּישׁ הֲוָיָה לֵיצִיאָה – התורה הקישה קידושין לגירושין. ללמדנו, מַה יְצִיאָה מְשֻׁוֵּי שָׁלִיחַ – כשם שבגירושין יכולים הבעל והאשה לעשות שליח, אַף הֲוָיָה נַמֵּי מְשֻׁוֵּי שָׁלִיחַ – אף בקידושין יכולים הם לעשות שליח, לתת או לקבל את הקידושין.

הגמרא מבררת מהיכן לומדים שמועילה שליחות גם בשאר דיני התורה: וְאֶלָּא הָא דִּתְנַן (תרומות פ״ד מ״ד), הָאוֹמֵר לְשָׁלּוּחוֹ צֵא תְּרוֹם תרומה גדולה מפירותי, ולא אמר לו באיזו שיעור לתרום, השליח תּוֹרֵם כְּדַעַת בַּעַל הַבַּיִת – מפריש תרומה כפי מה שהוא מכיר את דרכו של בעל הבית האם רגיל הוא לתרום בעין יפה או בעין רעה, וְאִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ מה היא דַּעַת בַּעַל הַבַּיִת, תּוֹרֵם כְּבֵינוֹנִית – כמידה הממוצעת של בני אדם, שתורמים אֶחָד מֵחֲמִשִּׁים.

ואם השליח לא עשה כן, אלא **פְּחוֹת עֲשָׂרָה** ותרם בעין יפה, אחד מארבעים, **אוֹ הוֹסִיף עֲשָׂרָה** ותרם בעין רעה, אחד משישים, אפילו אם יבוא בעל הבית ויאמר שלא היה בדעתו לתרום כך, **תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה**, לפי שהשליח טוען שבכך אמר את דעת בעל הבית.

**הגמרא מקשה: מַתְנְיָן** – מנין למדנו ששלוחו של אדם כמותו אף לענין הפרשת תרומה. **וְכִי תֵּימָא דִּילְיף מִגֵּירוּשִׁין**, שכשם שמועילה שליחות בגירושין כך תועיל שליחות בתרומה. יש לדחות, **מַה לְּגֵירוּשִׁין שֶׁכֵּן יָשְׁנָן חוֹל** – לפי שגירושין הן דברי חולין, ובכל דיני התורה דברי חולין דינם קל מדברי קדש, ויש מקום לומר שהתורה הקלה בהם שיחולו אף על ידי שליח. אבל תרומה שהיא קודש, יתכן שלא תחול אלא בהפרשת בעל הבית בעצמו. מתרצת הגמרא: **אָמַר קְרָא** לגבי תרומת מעשר (במדבר יח כח) 'כֵּן תָּרִימוּ גַּם אַתֶּם תְּרוּמַת ה'', ודי היה שיהיה כתוב 'כן תרימו אתם', אלא לכך כתבה התורה **גַּם אַתֶּם**, לדרוש מתיבת 'גם', **לְרַבּוֹת אֶת הַשָּׁלִיחַ** – שאף בהפרשתו חל שם תרומה.

*

הגמרא מקשה: **וְנִכְתּוֹב רַחֲמָנָא בִּתְרוּמָה** – שתכתוב התורה שמועיל שליחות לגבי תרומה בלבד, **וְנֵיתֵי חָנָּךְ וְנִנְגְּמְרוּ מִינֵּיהּ** – ויבואו גירושין וקידושין וילמדו מתרומה דין שליחות, ומדוע צריכים את הילמוד של 'ושלח' ושלחה'. משיבה הגמרא: **מְשׁוּם דְּאִיכָּא לְמִפְרַךְ** – שיש לדחות ולומר, שדווקא בתרומה מועילה שליחות **שֶׁכֵּן יֶשְׁנָהּ בְּמַחְשָׁבָה** - משום שתרומה חלה אף במחשבת התורם ללא מעשה הפרשה, מה שאין כן גירושין וקידושין שאינן חלים אלא על ידי מעשה. ומאחר ותרומה חלה בקל, אפילו במחשבה, דין הוא שתחול גם ע"י שליח, ועדיין לא היינו ידועים שליחות בגירושין וקידושין.

שואלת הגמרא: **וְהָא דְּתַנַּן** (פסחים צח:), **בְּנֵי חֲבוּרָה שֶׁאָבַד פִּסְחָהּ** – שהפרישו בהמה לקרבן פסח ונאבדה, **וְאָמְרוּ לְאֶחָד** מבני החבורה **צֵא וּבַקֵּשׁ** – לך וחפש את הבהמה האבודה **וּשְׁחוֹט עָלֵינוּ** [ר' בעבורנו]. **וְהָלַךְ** השליח **וּמָצָא** את הבהמה שאבדה, **וְשָׁחַט** אותה לקרבן פסח עבורם. **וְהֵן** – בני החבורה, שלא ידעו אם השליח מצא את הבהמה, **לָקְחוּ** בהמה אחרת **וְשָׁחֲטוּ** אותה לשם קרבן פסח. כך הוא דינם, **אִם שָׁלְחוּ** – אם הפסח שמצא השליח **נִשְׁחַט רִאשׁוֹן**, הואיל ובני החבורה מינוהו לשחוט עבורם, הרי הם מנויים עליו, ושוב אינם יכולים להימנות על קרבן אחר, ולכן **הוּא** – השליח **אוֹכֵל מְשֻׁלָּח, וְהֵם אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים** עִמּוֹ. מסיימת הגמרא את הקושיא, **מָנְיָן** – מנין ששלוחו של אדם כמותו אף לענין שחיטת קדשים. **וְכִי תֵּימָא דִּילְיף** שליחות בשחיטת קדשים **מֵהָנָּךְ** – מתרומה או מגירושין. יש לדחות, **מַה לְּהָנָּךְ** - לתרומה וגירושין, **שֶׁכֵּן יֶשְׁנָן חוֹל אֲצֵל קָדָשִׁים** – שהרי הם נחשבים כדברי חולין כלפי קדשים, ויש מקום לומר שהקלה בהם התורה שיחולו אף על ידי שליח. מתרצת הגמרא: **נִפְקָא לִיהּ** – נלמדת שליחות בקדשים, **מִדְּבָרָיו** של **רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה. דְּאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה, מִנַּיִן שֶׁשְּׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר** לגבי שחיטת פסח (שמות יב ו) **'וְשָׁחֲטוּ אֹתוֹ כֹּל קְהַל עֲדַת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַרְבַּיִם'**, ומשמע שעל כל אחד מהקהל מוטלת החובה לשחוט, וקשה, **וְכִי כָּל הַקָּהָל כּוּלָּן שׁוֹחֲטִין** ביחד, **וְהָלֹא** דין הוא **שֶׁאֵינוֹ שׁוֹחֵט** את הבהמה **אֶלָּא** אדם **אֶחָד** בלבד. **אֶלָּא מִכָּאן שֶׁשְּׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ**, וכאשר שוחט אחד מן הקהל את הקרבן בשליחותם, נחשב שכולם שחטוהו.

**שואלת הגמרא: נִכְתּוֹב רַחֲמָנָא בְּקָדָשִׁים** שמועילה שליחות, **וְנֵיתֵי חָנָּךְ** – ויבואו גירושין ותרומה, **וְנִנְגְּמְרוּ מִינֵּיהּ** – וילמדו מקדשים. מתרצת הגמרא: **מְשׁוּם דְּאִיכָּא לְמִפְרַךְ**, **מַה לְּקָדָשִׁים שֶׁכֵּן רוֹב מַעֲשֵׂיהֶן עַל יְדֵי שָׁלִיחַ** – רוב העבודות הנעשות בקדשים, נעשות דווקא ע"י שליח, הוא הכהן, ולכן, גם שחיטה אף שכשרה בזר מועילה בה שליחות. אבל בגירושין ותרומה, שלא מצאנו בהם דין שליחות כלל, אין ללמדם מקדשים.

**הגמרא מקשה: אַף שְׁחֲרָא מַחְרָא לֹא אָתְיָא** – שאחד מאחד אי אפשר ללמוד. כלומר, שלא ניתן ללמוד שליחות בבנין אב מאחד משלשת הדברים שנתפרש בהם דין שליחות. יש להקשות, **תֵּיתֵי חָדָא מִתְּרֵתֵי** – שנלמד דבר אחד משני הדברים האחרים, ומדוע היה צריך לכתוב דין שליחות בכל שלשת הדינים. מבררת הגמרא: **הֵי תֵּיתֵי** – איזה דבר היינו יכולים ללמוד מהדברים האחרים, אם תאמר **שֶׁלֹּא נִכְתּוֹב רַחֲמָנָא** דין שליחות **בְּקָדָשִׁים וְתֵיתֵי מֵהָנָּךְ** – ונלמד אותו מגירושין ומתרומה. יש לדחות ולומר שרק בהם נאמר דין שליחות, לפי שמה **לְּהָנָּךְ שֶׁכֵּן יָשְׁנָן חוֹל אֲצֵל קָדָשִׁים**, שנחשבים הם כדבר חולין כלפי קדשים, ואין לנו להוסיף מדעתנו שתועיל שליחות גם בדבר קודש. ואם תאמר שהקושיא, **שֶׁלֹּא נִכְתּוֹב רַחֲמָנָא** דין שליחות **בְּגֵירוּשִׁין, וְתֵיתֵי מֵהָנָּךְ** מקדשים ומתרומה. גם זה יש לדחות, **מַה לְּהָנָּךְ שֶׁכֵּן יָשְׁנָן בְּמַחְשָׁבָה** – שניתן להפריש ולהקדיש אף במחשבה, ואין ללמוד מכך שליחות לגירושין שאינם חלים אלא על ידי מעשה. הגמרא מבארת: **אֶלָּא**, הקושיא היא, **לֹא לִכְתּוֹב רַחֲמָנָא** דין שליחות **בִּתְרוּמָה, וְתֵיתֵי מֵהָנָּךְ**, מגירושין וקדשים.

הגמרא מתרצת: **הָכִי נַמִּי** – אכן אפשר ללמוד דין שליחות בתרומה מגירושין ומקדשים, **וְאֶלָּא אַתֶּם גַּם אַתֶּם לָמָּה לִי** – מדוע כתבה התורה בתרומה 'גם אתם' לרבות שליח, **מִיבָּעֵי לֵיהּ לְכִדְרַבִּי יַנַּאי** – כדי ללמד את דינו של רבי ינאי, **דְּאָמַר רַבִּי יַנַּאי**, ממה שהוסיפה התורה וכתבה **'גַּם אַתֶּם'** לרבות את השליח, למדנו להקיש את המשלח האמור בתיבת 'אתם' לשליח האמור בתיבת 'גם', ודורשים, **מָה** –כשם **שאַתֶּם בְּנֵי בְּרִית** - מזרע ישראל, **אַף שְׁלוּחֲכֶם** יכולים לתרום רק אם הם **מִבְּנֵי בְּרִית**, ולמעט גוי שאינו נעשה שליח. %משקשה הגמרא: **הָא לָמָּה לִי קְרָא** – מדוע צריך פסוק לכך, **מִדְּרַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן נִפְקָא** [-ניתן ללמוד זאת], **דְּאָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, אֵין הָעֶבֶד בִּנְעָנִי נַעֲשֶׂה שָׁלִיחַ לְקַבֵּל** את **הַגֵּט מִיַּד בַּעֲלָהּ שֶׁל אִשָּׁה** בעבורה, **לְפִי שֶׁאֵינוֹ בְּתוֹרַת גִּיטִּין וְקִידּוּשִׁין**, שאין קידושין תופסים בו. ומדבריו למדנו שאין אדם נעשה שליח לדבר שהוא אינו שייך בעשייתו, ומאחר וגוי אינו שייך בהפרשת תרומה, אינו יכול להיעשות שליח להפרשתה אף בלא שנתמעט בפסוק. מתרצת הגמרא: **אִיצְטְרִיךְ** – צריך מיעוט מפורש שגוי אינו נעשה שליח להפריש תרומה, **דְּסָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא, שדווקא עֶבֶד** אינו נעשה שליח בגט, כיון **דְּלָאו בַּר הֶיתֵּירָא הוּא כְּלָל** – אין הוא יכול להתיר אשת איש כלל, שהוא אינו מגרש את אשתו, **אֲבָל עוֹבֵד כּוֹכָבִים הוֹאִיל וְאִיתֵּיהּ בִּתְרוּמָה דְּנַפְשֵׁיהּ** – מאחר וישנו בתרומה המורמת מתבואת שדהו, **דְּתַנְיָן** (תרומות פ"ג מ"ט), **הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים וַהֲבִיאָהּ שֶׁתָּרְמוּ** מן התבואה שגדלה בשדותיהם, **תְּרוּמָתָן תְּרוּמָה** ואסורה לזרים, **אֵימָא שָׁלִיחַ נַמִּי עָבִיד** – תאמר שיכול הגוי להיות שליח של ישראל גם להפרשת תרומותיו, **קָמַשְׁמַע לָן** – מההיקש של 'גם אתם', שאין הגוי נעשה שליח בתרומה.

הגמרא מקשה: **וְלִרְבִּי שִׁמְעוֹן דְּפָטַר** – לרבי שמעון הסובר שגוי המפריש תרומה משדהו לא חלה תרומתו, והאוכל ממנה פטור מחומש, **דְּתַנְיָן, תְּרוּמַת עוֹבֵד כּוֹכָבִים מְדַמַּעַת** – תרומה שהפריש הגוי מתבואתו שהתערבה עם חולין, ואין בחולין הללו פי מאה מהתרומה, אסורה התערובת כדין תרומה. **וְחַיָּיבִין עָלֶיהָ חוֹמֶשׁ** – זר האוכל ממנה בשוגג, צריך לשלם לכהן בנוסף לתשלומי הקרן, תשלומי חומש. **וְרַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר** את הזר מחומש, ומאחר ואין הגוי שייך בהפרשת תרומה, אין הוא יכול להיות שליח להפרשתה. ואם כן יש להקשות לדבריו, **אַתֶּם גַּם אַתֶּם לָמָּה לִי** - מדוע צריך לימוד זה, הלא אפשר ללמוד זאת בבנין אב מקדשים וגירושין.

מתרצת הגמרא: אף לרבי שמעון **אִיצְטְרִיךְ** – צריכה התורה לרבות שליחות בתרומה. משום **דְּסָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא הוֹאִיל וְאָמַר מַר** בברייתא, שמכך שאמרה תורה בפרשת תרומה **'אַתֶּם'**, לומדים שדווקא בעלי התבואה יכולים להפריש את התרומה **וְלֹא אֲרִיסִין**, שאינם רשאים להפריש תרומה על חלקו של בעל הבית. וכן יש למעט **'אַתֶּם' וְלֹא שׁוּתָּפִין** – שאין אחד מהשותפים בשדה יכול להפריש תרומה על חלקו של חברו. וכן יש למעט **'אַתֶּם' וְלֹא אַפּוֹטְרוֹפּוֹס** – אדם הממונה לטפל בנכסי יתומים, וכן **'אַתֶּם' וְלֹא**

המשך בעמוד עו

**הַתּוֹרָם אֶת שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ** – התורם מתבואתו של חברו. ומאחר ונתמעטו כל אלו, **אֵימָא** – שמא נאמר **'אֶתֶם' וְלֹא שְׁלוּחֲכֶם נַמִּי**, שאתם בא למעט גם שליח, שאינו יכול להפריש את תרומת בעל הבית, **קָא מַשְׁמַע לָן** – לפיכך כתבה התורה תיבת 'גם' לרבות את השליח.

הגמרא חוזרת לדון במקור הדין ששליחות מועילה בקדשים:

**הָנְיָא לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה**, שדרש מהפסוק 'ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל' ללמד ששלוחו של אדם כמותו, **אֶלָּא לְרַבִּי יוֹנָתָן דְּמַפֵּיק לֵיהּ לְהַאי קְרָא לְדִרְשָׁא אַחֲרִינָא** – שדורש מהפסוק ההוא דרשה אחרת, **מְנָא לָן** - מנין לנו שליחות בקדשים לשיטתו.

**דְּתַנְיָא, רַבִּי יוֹנָתָן אוֹמֵר, מִנַּיִן שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל כּוּלָּן יוֹצְאִים ידי חובתם**